

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe șese lunŭ 6 flor., pe trei lunŭ 3 flor.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șese lunŭ 18 fr., pe trei lunŭ 9 franc.

ANULŪ XLVIII.

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriș garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorŭ nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

N° 28.

Mercuri 6 (18) Februaru

1885.

Brașovŭ, 5 (17) Februaru 1885.

Foile maghiare au adoptatŭ față cu cetitorii lorŭ tactica, că nu le comunică nici unŭ faptŭ din cele multe și nenumărate, cari justifică nemulțămirea noastră cu starea actuală, ci ele reproducŭ numai câte unŭ pasagiu din articuli foilorŭ noastre naționale, ce pare mai aspru și mai înverșunată și apoi esclamă c'unŭ aerŭ de nevinovăție: Dați-ne dovești pentru Dumnezeu, arătați-ne fapte reale prin cari se probați, că vă merge așa de rău sub stăpânirea unghurască, cum vă plângeți în pressa vóstră?

Una din foile guvernamentale, ce aparŭ în Clușiu, scriă Țilele aceste despre Români într'unŭ articolŭ de fondŭ: „Ei vréu ceva, dér nu știu ce. Le trebuie libertate, dér nu știu ce felŭ să fie. Se vaetă séu turbéză, se rógă séu pretindŭ, dér niciodată nu se póte sci pentru ce. Sântŭ că atérnă cătușile de sclavŭ de mânilé și de piciórele lorŭ, întocmai ca unŭ omŭ care-și închipuiesce, că are o bróscă în scăfârliă....”

Cu alte cuvinte: Românii sunt atacați la creeri, ei suferŭ de idea fixă, că sunt apésași și condamnați la umilitorulŭ rolŭ de iloși, pe când în realitate stările constituționale de ađi ar vėrsá cu profusiune asupra capului lorŭ tóte libertățile și bunătățile, de care se póte bucura unŭ poporŭ.

Intr'adevėrŭ ocărnuirea unghurască stă să ne omóre cu dragostea!

Dér unde sunt faptele?

Publiculŭ maghiarŭ cetesce numai foile din Clușiu și din Peșta. Aici sė'nțelege că nu vorŭ aflá nici unŭ faptŭ, care se vorbescă pentru cei asupriți, ci vorŭ vedé înșirate numai faptele gloriose ale apésătorilorŭ.

Cu modulŭ acesta de a ținé pe cetitori în nesciința asupra adevėratelorŭ cauze ale nemulțămirei noastre, foile maghiare credŭ a aduce unŭ serviciu mare cauzei maghiarismului și ideei de statŭ ce-o propagă. Se'nțelege, pentru ca să se póta continua răboiulŭ în contra naționalităților trebuie susținutŭ spiritulŭ ostilŭ în óstea celorŭ dela putere, apetitulŭ Maghiarului romano-fagŭ trebuie mereu jidăritŭ, căci altfelŭ cum ar puté elŭ înghiți vr'odată pe Românŭ cu opinca cu totŭ?

Puterea ameteșce capetele ómenilorŭ și când omulŭ e ametitŭ vede tóte învėrtindu-se împrejurulŭ lui. Celŭ ce e bėtŭ jurá întotdėuna când te vede, că tu ești bėtŭ și nu elŭ. Astfelŭ ne pomenirămŭ și noi cu imputarea, că Românii arŭ fi aceia cari suferŭ de idei fixe. Dacă n'ar fi la mijlocŭ atáta obrăznicia și prefăcătoria, amŭ dice că omulŭ vede lumea numai prin ochelarii lui proprii, și amŭ trece la ordinea Țilei. Dér așa vomŭ responde c'unŭ nou faptŭ, sperândŭ că póte totŭ se va aflá vr'unŭ Ungurŭ de omeniă, care să-lŭ citescă.

De câte orŭ vine vorba de lipsele noastre culturale și materiale foile maghiare sunt cele dintâi, cari le constată. Le întrebămŭ acum ce s'a făcutŭ din partea stăpânirii unghuresci de 17 ani încóce ca să se îmbunătățescă starea culturală și materială a poporului românŭ?

S'a înfrumșetăț Peșta, s'au băgatŭ sume enorme în clădiri pompóse, s'au vėrsatŭ milioane pentru reconstruirea Seghedinului și se vorŭ vėrsa

pentru zidirea parlamentului din capitală, și pentru alte multe de aceste. Numai cu a cincea parte din aceste colosale sume se putea ferici întreaga Transilvania, decă s'arŭ fi întrebuințatŭ pentru ameliorarea stării țeranilorŭ și pentru ridicarea culturii lorŭ.

Ba, vorŭ Țice amabili noștri protivnici, amŭ înființatŭ și o universitate și mai multe scóle de statŭ unghuresci. — Bine, le vomŭ răspunde, dér spuneți-ne ce folosŭ au adusŭ poporului românŭ frumoșele clădiri din Peșta și din Seghedinŭ și institutiunile vóstre unghuresci? Sėnte elŭ ađi după 17 ani măcarŭ o îmbunătățire câtŭ de mică a stărei sale materiale?

Să nu ne veniți cu mângăierea, că peste o sută de ani, dacă ne vomŭ face toți patrioți buni maghiari, póte să ne mérgă bine. Nu-i vorba de ce-o fi nu șcimŭ când, e vorba de ceea ce este, acum îndată vremŭ să șcimŭ cum stămŭ și ce a făcutŭ stăpânirea unghurască bine pentru noi?

Decă nu știți, noi ve vomŭ spune.

În Deșiu capitala Solnocŭ-Dobėca se înființeză unŭ teatru unghuresŭ. Comunele române din acestŭ județŭ suntŭ lipite de sėrace, abia își potŭ susținé învėțătorii cu lefurŭ de nimicŭ. Cu tóte astea li se impune comunelorŭ române din Solnocŭ - Dobėca, ca să contribue la acestŭ teatru. Tėranii noștri stau să péră de fóme, dér teatrulŭ maghiarŭ din Deșiu se face cu contribuiri silite dela ei.

Esemele atragŭ. Ungurii din Tėrgulŭ-Mureșului se decidŭ se facă și ei asemenea. Se arangeză unŭ balŭ pentru teatru maghiarŭ. Viceșpanulŭ e în fruntea comitetului. Elŭ trãmite la reprezentanțele comunelorŭ o circulară cu câte unŭ biletŭ, pe care pretinde ca comuna să-lŭ rėscumpere cu 5—10 fl. v. a. Notarulŭ de cercŭ să fie însărcinatŭ de a trãmite banii din lada comunală de-adreptulŭ cu evitarea formelorŭ oficióse (minden hivatalos szinezet kikerítelėsevel) la d-nu solgăbirėu. Bietulŭ notarŭ face cum i se comandă, „ca să nu rămănă îndreptŭ” în împlinirea poruncilorŭ ce-i vinŭ de susŭ și la peste 160 de comune române destulŭ de lipsite din județulŭ Murėșŭ-Turda li se stórcce cu sila o sumă colosală nu pentru vr'unŭ grănarŭ, ci pentru unŭ scopŭ cu totulŭ străinŭ, din care nici neamŭ de neamulŭ lorŭ nu va puté profitá.

Apoi mai Țică foile din Clușiu, că poporulŭ nostru se plânge și se vaită de geaba și că este numai închipuire, că lanțurile sclăviei îi atérnă de mâni și de picióre!

În totdėuna le-amŭ adusŭ fapte spre a dovedi, că despoți și tirani suntŭ; aducė-ne acum și ei măcarŭ unŭ singurŭ faptŭ prin care să ne póta probá că voiescŭ binele poporului românŭ.

CRONICA POLITICĂ.

InterȚicerea banchetuli, ce avea să se dea în onórea redactorilorŭ »Observatorului« și »Tribunei«, face pe »Magyar Polgár« din Clușiu, care represintă ideile celorŭ patru ampioiați ce au luatŭ parte la balulŭ românescŭ de acolo, să scrie unŭ articolŭ de fondŭ, în care Țice între altele: »Petrecerea, demonstrațiunea dușmană statului, s'a interȚisŭ. Acésta a fostŭ unŭ »indrășnetŭ« începutŭ. »Sieb. D. Tageblait« observă că pe astfelŭ de cale împăcarea naționalitățilorŭ cu greu s'ar puté dobėndi. La acésta răspundemŭ noi, că nici nu vremŭ să

ne'mpăcămŭ. Statulŭ ungarŭ nu va face nici unŭ pasŭ. Și chiar dacă l'ar face și le-ar întinde mâna, acésta mâna nu le va oferŭ nici o concesione, nici unŭ darŭ, ci o pedepsire. Le place toastanțilorŭ dela Clușiu darulŭ ce ni'lŭ promise »vitėza« fóiă unghurască? Mai beți pentru înfrățire!

Amăritŭ e și »Székely Nemzet« pentru telegramele de felicitare, primite de »Observatorulŭ« și »Tribuna« în Ția în care era să se dea banchetulŭ. Biata fóiă sėcuiescă să vede că suferă de frigurile rachiului, de care mereu pomenesce.

O scire din Sofia comunică. că ministrulŭ președinte bulgarŭ Karavelov nu e nicidecum dispusŭ să lase a se aplana conflictulŭ sėrbo-bulgarŭ; elŭ nu vrea să facă nici concesioni Sėrbiei nici să i dea satisfacțiune. În cercurile guvernamentale din Belgradŭ se susține părerea, că o rezolvare favorabilă a certe pentru teritoriulŭ dela Bregova trebuie să se facă dependentă de o schimbare a guvernului bulgarŭ, deóce o intervențiune diplomatică a Austro-Ungariei, Germaniei și Rusiei este puținŭ probabilă. Se póte întempla ca prințulŭ Alexandru alŭ Bulgariei, care e pentru aplanarea conflictului, să silėscă pe Karavelov a eși din guvernŭ, decă cumva influința rusă nu va face nici o presiune asupra prințului în favórea lui Karavelov.

Protestulŭ Porții în contra acțiunii italiene pe malulŭ egiptėnŭ alŭ Mării roșie n'a aflatŭ aceea primire amicală la puterile împėrătesci după cum s'ar fi presupusŭ în urma limbagiului celui bruscu alŭ organelorŭ din Viena și din Berlinŭ în contra procederii unilaterale a Italiei. Când s'a anunțatŭ ocuparea Beilului de Italia, erau ceva necăjite puterile pe Italia și se plănseră, că guvernulŭ regelui Italiei n'a aflatŭ demnŭ, de a încunosciti puterile vecine despre intențiunea lui. Dar îndată politica intereselorŭ în Viena a covėșitŭ politica de afaceri și s'a întreatŭ, că ce motive potŭ îndemna pe Austria, de a sprijini Pórtă într'o cestiune care nu-o atinge directŭ, pe când guvernulŭ Sultanului nu face nimic, pentru ca să îndeplinescă pretensiunile drepte și basate pe tractate ale cabinetului vienesŭ cu privire la juncțiunile căilorŭ ferate orientale. Dacă undeva, spoi în politica esternă se póte aplica principiulŭ acela care Țice: do, ut des, adecă dau ca să-mŭ dai, și se înțelege de sine că Austria nu este nicidecum dispusă pentru ochii cei frumoși ai Turcilorŭ a se strica cu vecinulŭ său italianŭ.

Despre espedarea episcopului catolicŭ Hryniewiecki din Vilna se scrie la »National Zeitung« din Petersburg: Episcopulŭ a procesŭ față cu clerulŭ său într'unŭ modŭ arbitrarŭ și anume pe preoții, cari s'au arătát binevoitori cătră guvernŭ, i-au stersŭ din matricule; din contră a pusŭ din propria sa autoritate în locurile lorŭ Poloni. Citarea episcopului la Petersburg a făcutŭ o impresiune detunătoare. Cu tóte că călătoria s'a ținutŭ ascunsă și a urmatŭ nótea târđiu, totuși s'au adunát mulțime de ómeni pe strade și la gară. Acolo episcopulŭ s'a pusŭ în genunchi și mulțimea a urmatŭ după esemplulŭ său. După ce s'a sculatŭ le dete tuturorŭ căți erau de față binecuvėntarea archierescă. Tótă adunarea a lăcrămatŭ. Și pentru casulŭ, că episcopulŭ să nu se mai întórcă la Vilna, fi deteră neguțătorii din Vilna multe lucruri de suvenirŭ și daruri bogate. Sórtea episcopului din Vilna în Petersburg s'a decisŭ curėndŭ. Episcopulŭ îndată se duse după dispozițiunea ministrului de interne la Jaroslavŭ, unde a fostŭ esilatŭ. Unŭ micŭ salariu de susținere i-se dete. Din procederea guvernului rezulteză că relațiunile între guvernŭ și clerulŭ românŭ s'au înăspritŭ fórte tare. Intervențiunea ultimă a guvernului în contra unui episcopŭ din Podolia pentru asemenea întemplări se cuprinde numai într'aceea, că i-s'a detrasŭ partea cea mai mare din salariu.

Cei dela Berlin așteptă în totŭ momentul unŭ răspunsŭ din partea Portugaliei cu privire la negociațiunile cu »Association Africaine«. Se pare, că guvernulŭ portugezŭ, pentru ca să scape de responsa-

Cursul la bursa de Viena
din 16 Februarie st. n. 1885.

Table with financial data for Vienna stock exchange, including gold rent, paper rent, and various bonds.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 2 Februarie st. v. 1884.

Table with financial data for Bucharest stock exchange, including various types of rent and bank notes.

Cursul pieței Brașov

Table with market prices for Brașov, including exchange rates for various currencies and bank notes.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturii.)

ANUNCIU DE PREȚURI

privitoră la „petrile de mără“ massive de cremene din „Ciceu“, fosta cetate a lui Petru Rareșiu în 1526, ce se află de vânzare în

Depositul de Petrii de Mără

al lui

Josif Bledy în Deșiu.

Petrii de mără perfectă cioplite.

Cu remburse.

Table showing stone prices with columns for height (in feet and inches) and price per cubic foot.

Fie-care petră cum iese din băi cioplită numai din gros și negăurită, este mai efină cu 6 fl.

Transportate la gara călei ferate în Deșiu.

Comandele se efectuează pe lângă anticipația de 10 fl. de bucată, cu care ocaziune se avizează calitatea, mărimea petrei, și la cele cioplite și lărgimea găurei, precum și aceea, că la ce fel de mără oră măcină este de lipsă?

Observă, cumcă renumitele petrii din Ciceu, cari prin mine s'au probat în 12 ani, precum s'au aflat în locurile până acum folosite ca cele mai excelente, și întrec în calitate tot felul de alte petrii, au cea mai prețioasă însușire a gropișorilor oră porilor și destulă tăria, care în nenumărate casuri obvină ca cele mai țapene și gropiciose, prin urmare s'ar putea împărți în mai multe clase, dară pentru scopul procurării mai ușore le înșiră în 4 sorturi: 1. de totă massive, 2. cu poră mică, 3. cu poră mijlocie, 4. cu poră mare, și cari corespundă la tot felul de măcină.

Mai incolo, ca la oră ce fel de măcinătură petriile nu se lipsesc, și la măcinatul ordinar încă sporesc lăina mai multă, ca oră și ce petră până acum cunoscută. Mé rogă de concrederea comandatorilor cu atătu mai vârtos, că cu ocaziunea trimiterii comandelor voi stărui ca petriile comandate se indestulăscă pe p. t. comandator prin cari să le meriteză încrederea și în viitor.

Comandele se adresă la

IOSIF BLEDY.

depositorul petrilor de mără în Deșiu, unde este postă, cale ferată și telegraf. Observă, că sunt petrii de vândut, dar nu sunt adevărate, genuine, numai acestea ale mele.

Notițe de prețuri se trimită franco oră cui cere.

IOSIF BLEDY,

arendatoru minei de petrii de mără și maestru de zidire de mori.

Minunea industriei.

Numai fl. 3.75

costă la mine de aqđ incolo o escelentă, regulată și de sine luminătoare

Pendulă cu bătaie

bate orele întregi și jumătățile de ore, cu 2 punți bronțați, în pervasă de nucă luxosă, forțe fină poleiă, cibucit, cu tablă arătătoare prea frumoasă, care este împreună cu masă de luminat brevetată și luminează noaptea de sine, așa că se poate îndată vedea la căe ciasuri e făr' de a mai aprinde luminarea. Pentru puterea de luminat

garanteză pe 10 ani în scris

toctmai precum garanteză pentru buna imblare a ciasului. Eu sunt unicul inventator al acestor ciasornice și le vând numai de aceea așa de efin, pentru că am vre-o 1300 bucăți în deposit și am lipsă de bani gata. Ciasornicele aceste au costat înainte cu 3 luni încă întreit de cum costă aqđ. Fiecare ciasornic și provădit cu patentă. Pachetarea se face în lăqđ. Ciasornicele comandate se expedă de 3 oră pe și prin remburse s'eu plătind înainte. A se comanda la

I. H. Rabinovics

Fabrica pendulelor luminătoare
WIEN. Leopoldstadt, Schiffamtsgasse Nr. 20.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Table showing train schedules between Predeal-Budapest and Budapest-Predeal, including train types and times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grăse

Anunț

nu ténără română care cunoscă tóte trei limbele patriei, și posedă califi-cațunea notariată, s'eu ar doră a face censura de notariu având studiile necesare, p'óte îndată ocupa postul de „adjunct“ casulă n-teritor „practicante“ pre lângă cele mai favorabile condiții în cancelaria sub-serisului.

NADPATÁK (Rodbavú)

p. u. Nagy Sink.

Moisa Derlosca, notariu cercual.

Plastru pentru turiști

al lui

L. Luser.

Ună mijloc sigur și forțe eficace în contra ochiurilor de gálnă tară (bătăturilor), așa numita piele tare pe talpa piciorului, în contra negeilor și a tuturor asprimelor pielii. Efectul se garantează. Prețul unei cutii 60 cr. v. a. cu poșta 10 cr. mai mult.

Depositul principal:

L. Schwenk's, Apotheke in Meidling bei WIEN.

Se p'óte căpăta și prin farmacii. Este veritabilă numai decă avusul de întrebunțare precum și fiecare plastru p'órtă marca fabricii și subscrierea de mai sus; de aceea se se ceră întodăuna espres: Plastru pentru Turiști de L. Luser. — Depositul în Brașov la: d. I. Hornung, farmacist.